

Etusivu>Sinun oikeutesi>Rikoksen uhri>Korvaukset>Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä Vahingonkorvauksen vaatiminen rikoksentehtäjältä

Luxemburg

Miten vaadin vahingonkorvausta tai muuta hyvitystä rikoksentehtäjältä oikeudenkäynnissä (rikosoikeudellisessa menettelyssä), ja kenelle tällainen vaatimus pitäisi osoittaa?

On olemassa eri tapoja hakea vahingonkorvausta rikoksentehtäjältä.

Rikostuomioistuimien voi käsitellä vahingonkorvausvaatimusta vain, jos uhri osallistuu oikeudenkäyntiin asianomistajana (*partie civile*) ja vaatii syylliseksi todettua tekijää korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Uhrin ei tarvitse olla läsnä oikeudenistunnossa. Hän voi esittää vaatimuksensa kirjallisesti, ja asianajaja voi edustaa häntä istunnossa.

Tiettyissä tapauksissa uhri voi myös saada korvauksen valtion varoista rikoksen johdosta aiheutuneiden henkilövahinkojen uhreille maksettavista korvauksista 12. maaliskuuta 1984 annetun (ja sittemmin muutetun) lain nojalla. Tämä on uhrin kannalta tärkeää siinä tapauksessa, että rikoksentehtäjää ei ole tunnustettu tai rikoksentehtäjä on tunnustettu, mutta häntä ei ole tavoitettu, taikka rikoksentehtäjä on maksukyvytön. Saadakseen korvauksen tätä kautta uhrin on tehtävä hakemus oikeusministeriölle, joka käsittelee asian kuuden kuukauden kuluessa.

Vahingonkorvaus tulee valtion maksettavaksi vain, jos uhri ei voi saada todellista ja riittävää korvausta miltei muulta taholta, kuten rikoksentehtäjältä, sosiaaliturvasta tai henkilövakuutuksesta.

Jos uhri katsoo, että valtiolta saatu korvaus ei ole riittävä, hän voi vielä vaatia rikoksentehtäjältä lisäkorvausta nostamalla tätä vastaan siviilikanteen. Siinä tapauksessa uhrin on ilmoitettava tuomioistuimelle, että hän on hakenut tai jo saanut korvausta myös valtiolta.

Missä menettelyvaiheessa tällainen vaatimus olisi esitettävä?

Uhri voi osallistua oikeudenkäyntiin asianomistajana ilmoittamalla tutkintatuomarille kirjallisesti, että hän haluaa nostaa siviilikanteen vaatiakseen rikoksentehtäjältä korvausta kärsimistään vahingoista. Tällaisen pyynnön voi esittää milloin tahansa menettelyn aikana. Uhri voi myös nostaa siviilikanteen vasta rikosoikeudenkäynnin yhteydessä.

Jos uhri päättää nostaa kanteen ennen oikeudenistuntoa, häntä ei kuitenkaan voida enää kuulla todistajana.

Rikostuomioistuimien voi käsitellä vahingonkorvausasiaa vain, jos uhri osallistuu oikeudenkäyntiin asianomistajana ja esittää korvausvaatimuksen.

Uhri ei kuitenkaan menetä oikeuttaan vahingonkorvaukseen, vaikka ei tekisikään näin. Itse asiassa uhri voi missä tahansa menettelyvaiheessa nostaa siviilituomioistuimessa kanteen rikoksentehtäjää vastaan edellyttäen, että hän noudattaa siviilioikeuden mukaista vanhentumisaikaa ja osoittaa, että kyseisiin tekoihin liittyy siviilioikeudellinen vastuu.

Uhri voi myös hakea oikeusministeriöltä vahingonkorvausta jo ennen kuin syyte rikoksentehtäjää vastaan on käsitelty. Korvausta on haettava ennen kuin rikoksesta on kulunut kaksi vuotta. Jos uhri osallistuu asianomistajana oikeudenkäyntiin rikoksentehtäjää vastaan, määräaika vahingonkorvauksen hakemiselle on pidempi, sillä se päättyy vasta kahden vuoden kuluttua siitä kun rikostuomio on saanut lainvoiman. Jos uhri ei vaadi oikeuksiaan rikostuomioistuimessa ennen kuin sen tekemä päätös on saanut lainvoiman, hän voi nostaa vahingonkorvauskanteen siviilituomioistuimessa. Tässä tapauksessa määräaika pidennetään kahdella vuodella sen jälkeen, kun vahingonkorvausvaatimusta koskeva tuomioistuimen päätös on saanut lainvoiman. Jos uhri on alaikäinen, preklusiivinen määräaika eli aika, jonka kuluessa hakemus on toimitettava, jotta oikeutta korvaukseen ei menetetä, alkaa kuitenkin kulua vasta siitä ajankohdasta alkaen, jolloin uhri saavuttaa täysi-ikäisyyden. Tämä koskee tilannetta, jossa teoista määrätään rikosoikeudellinen rangaistus tai jos kyseessä on seksuaalinen väkivalta tai raiskaus (Luxemburgin rikoslain 372, 373 tai 375 §), ihmiskauppa (382-1 ja 382-2 §) tai kuolemaan johtanut henkirikos tai tahallinen pahoinpitely (400, 401 a, 402, 403 tai 405 §).

Millaisia vaatimuksia voin esittää, ja missä muodossa vaatimus olisi esitettävä (vaatimuksen kokonaismäärä vai erittely yksittäisistä vahingoista, ansionmenetyksistä ja koroista, vai molemmat)?

Rikosoikeudenkäynnin yhteydessä uhrin on esitettävä yksilöity vahingonkorvausvaatimus joko kirjallisesti ennen oikeudenistuntoa tai oikeudenistunnossa kirjallisesti tai suullisesti. Joka tapauksessa aiheutuneet aineelliset vahingot on näytettävä toteen todisteiden avulla (lääkärintodistukset, laskut jne.).

Käytännössä tuomioistuimien kuulee istunnossa ensin todistajia ja syytettyä ja vasta sitten mahdollista asianomistajaa. Silloin uhri tai häntä edustava asianajaja ilmoittaa siviilikanteen nostamisesta ja esittää tuomioistuimelle, syyttäjän edustajalle ja menettelyn osapuolille asiakirjan, jossa vaatimukset on yksilöity tarkasti. Uhrin ei ole pakko osallistua oikeudenistuntoon, vaan asianajaja voi edustaa häntä.

Hakemus voidaan laatia vapaamuotoisesti, kunhan siinä luetellaan aiheutuneet vahingot (aineelliset/taloudelliset vahingot ja/tai henkinen kärsimys) ja korvauksena vaadittavat määrät. Jos vahinkoa ei voida määrittää rahassa tai jos määrä ei ole vielä tiedossa, luetteloon tehdään merkintä "pm" (pro memoria). Useimmissa tapauksissa rikoksentehtäjän tuomitsemisesta vastaava tuomioistuin määrittää uhrille maksettavan vahingonkorvauksen suuruuden, jos se toteaa rikoksesta epäillyn syylliseksi.

Rikoksen uhri voi saada korvauksen seuraavista vahingoista:

aineelliset (muut kuin psyykkiset) vahingot:

vahingosta aiheutuneet terveydenhoitokulut (sairaanhoito – avo- ja sairaalahoito, toipuminen)

vahingosta aiheutuneet lisätarpeet tai kulut (mm. huolenpito ja apu, tilapäinen tai jatkuva hoito, pitkäaikainen kuntoutus ja fysioterapia, asuntoon tehtävät muutokset, erityisapuvälineet jne.)

pysyvä vammautuminen (invaliditeetti ja muut pysyvät vammat)

ansionmenetykset hoidon ajalta tai sen jälkeen (myös alentunut ansiokyky tai kyky maksaa elatusapua yms.)

ansiomahdollisuuksien menetykset

vahinkotapahtumaan liittyvistä oikeudellisista menettelyistä aiheutuvat kustannukset (esim. asianajokulut ja tuomioistuinmaksut)

korvaus varastetuista tai vahingoittuneista henkilökohtaisista tavaroista

psyykkiset vahingot:

uhrin kipu tai kärsimys

elämänlaadun heikentyminen (kun uhri ei voi enää viettää samanlaista elämää kuin ennen rikosta)

esteettinen haitta (arvet, raajan menetys tms.)

sukupuolielämään vaikuttava haitta.

Tuomioistuin voi pyytää asiantuntijaa määrittämään vahingon arvon. Näin toimitaan yleisesti, etenkin kun kyseessä on merkittävä ruumiinvamma.

Tällaisessa tapauksessa tuomioistuin voi myöntää korvauksesta ennakkoa.

Tuomioistuin tekee päätöksen siviilioikeudellisten vahinkojen korvaamisesta asiantuntijalausunnon perusteella.

Oikeusministeriön myöntämien korvausten enimmäismäärä vahvistetaan vuosittain suurherttuan asetuksella. Vuonna 2017 enimmäismäärä oli 63 000 euroa.

Myös oikeusministeriön korvauksesta voidaan myöntää ennakkoa.

Onko tällaisen vaatimuksen esittämistä varten olemassa erityinen lomake?

Luxemburgin suurherttuakunnassa ei ole käytössä erityistä lomaketta vahingonkorvauksen hakemista varten.

Hakemuksen voi tehdä vapaamuotoisesti.

Oikeusministeriölle esitettävä hakemus on laadittava ranskaksi, saksaksi tai luxemburgiksi, ja siinä on selvitettävä tapahtumien ajankohta, paikka ja luonne.

Mitä näyttöä korvausvaatimuksen tueksi on esitettävä?

Kun korvausta haetaan tuomioistuimessa, on nostettava siviilikanne ja esitettävä kaikki vahinkoon liittyvät todisteet (jäljempänä on konkreettisia esimerkkejä).

Kun korvausta haetaan oikeusministeriöltä, hakemukseen on liitettävä todisteet uhrin kärsimästä vahingosta ja siihen liittyvien tapahtumien kulusta.

Ainakin seuraavat asiakirjat vaaditaan:

jäljennös rikosilmoituksesta (pöytäkirja) tai todistus siviilikanteen nostamisesta

jäljennös rikosasiaa ja siviilioikeudellisia vahinkoja koskevasta tuomiosta (jos uhri on nostonut siviilikanteen)

siviilioikeudellisia vahinkoja koskeva päätös (joka perustuu esimerkiksi asiantuntijalausuntoon)

todisteet vahingosta: lääkärintodistukset, joissa täsmennetään aiheutuneiden vammojen luonne, työkyvyttömyyden kesto, terveydentilassa tapahtuneiden

mahdollisten muutosten luonne ja mahdollinen pysyvä työkyvyttömyys

tositteet vahingosta aiheutuneista terveydenhoitokuluista (sairaanhoito, avo- ja sairaalahoito yms.)

todistus sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumisesta

tositteet sosiaaliturvajärjestelmästä saatujen korvausten määrästä

jäljennös vakuutus sopimuksesta

tositteet vakuutusyhtiöltä saatujen korvausten määrästä

todistus ansionmenetyksestä sairaanhoidon aikana ja sen jälkeen.

Liittyykö vaatimuksen esittämiseen tuomioistuinmaksuja tai muita kuluja?

Rikosoikeudenkäynnin osapuolten on maksettava omat asianajokulunsa oikeudenkäynnin lopputuloksesta riippumatta. Vähävarainen osapuoli voi kuitenkin

saada oikeusapua. Siinä tapauksessa valtio maksaa oikeudenkäyntikulut.

Uhri voi myös vaatia oikeudenkäyntikorvausta. Asiantuntijan käytöstä aiheutuvat kustannukset maksaa periaatteessa syytetty.

Kun korvausta haetaan oikeusministeriöltä, menettelystä ei aiheudu oikeudenkäyntikuluja.

Voinko saada oikeusapua ennen oikeudenkäyntiä tai sen aikana? Voinko saada oikeusapua, vaikka en asu maassa, jossa oikeudenkäynti tapahtuu?

Uhri voi saada oikeusapua ennen menettelyä ja/tai sen aikana Luxemburgin laissa säädetyn edellytyksin. Oikeusapua haetaan täyttämällä kansallinen

lomake, joka on saatavilla Luxemburgin asianajajayhdistyksen verkkosivuilla:

<https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Hakemuksen liitteenä on toimitettava todistusasiakirjat, jotka

osoittavat, että hakijan varat eivät riitä asianajopalkkion maksamiseen. Hakemus lähetetään hakijan asuinpaikan tuomiopiirin asianajajayhdistyksen

puheenjohtajalle, joka päättää oikeusavun myöntämisestä.

Kuka tahansa voi pyytää lisätietoa viranomaisilta, jotka vastaavat oikeudellisesta neuvonnasta. Maksutonta oikeudellista neuvontaa tarjoaa muun muassa

oikeudellinen tiedotuspalvelu (*Service d'accueil et d'information juridique*): <https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

Missä tapauksissa rikostuomioistuin hylkää vaatimukseni rikoksentehtäjä vastaan tai kieltäytyy ratkaisemasta vaatimusta?

Jos uhri on hakenut vahingonkorvausta, mutta tekijä vapautetaan rikosoikeudenkäynnissä sillä perusteella, että teko ei ole rikos, tuomioistuin selvittää

kuitenkin, johtuuko uhrille aiheutunut vahinko kyseisestä teosta. Jos näin on, syytetty tuomitaan maksamaan uhrille vahingonkorvausta. Jos sen sijaan uhri ei

pysty osoittamaan, että vahinko johtuu syytetyn käyttäytymisestä, tuomioistuin hylkää uhrin vahingonkorvaushakemuksen.

Voinko valittaa tällaisesta ratkaisusta tai hakea muuta hyvitystä?

Uhri voi hakea muutosta rikostuomioistuimen päätökseen.

Uhri voi hakea korvausta oikeusministeriöltä myös siinä tapauksessa, että rikoksentehtäjä ei tuomita, jos hän voi osoittaa olevansa rikoksen uhri, tai jos

rikoksentehtäjä ei ole tunnistettu, tai hänet on tunnistettu, mutta häntä ei löydetä, tai hän on maksukyvytön.

Jos asiaa ei ole käsitelty oikeudessa eikä tuomioistuin ole määrittänyt maksettavaa korvausta, oikeusministeriö voi myöntää kiinteämääräisen korvauksen ja

/tai tilata omalla kustannuksellaan asiantuntijalausunnon, jonka avulla määritetään uhrille myönnettävän korvauksen määrä.

Jos tuomioistuin myöntää minulle vahingonkorvausta, kuinka voin varmistaa, että rikoksentehtäjä vastaan annettu tuomio pannaan täytäntöön, ja mitä apua voin saada tämän varmistamiseksi?

Rikostuomioistuimen tehtävänä on määrittää uhrille aiheutuneen vahingon suuruus, mutta se ei puutu aiheutuneiden vahingonkorvausten maksamiseen.

Kun tuomioistuin on antanut lopullisen päätöksen, uhrin tehtävänä on aloittaa toimet vahingonkorvausten saamiseksi rikoksentehtäjältä.

Asianajajan tehtävänä on yleensä valvoa, että vahingot korvataan, ensiksi sovinnollisesti, olemalla yhteydessä tuomitun asianajajaan, tai vaatimalla tuomion

pakotäytäntöönpanoa ulosottomiehen välityksellä.

Jos tuomioistuin määrää ehdonalaisen tuomion, johon sisältyy velvollisuus maksaa korvauksia, tuomioiden täytäntöönpanosta vastaava yleinen syyttäjä

valvoo, että tuomittu täyttää velvollisuutensa.

Päivitetty viimeksi: 19/03/2019

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat

saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai

mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.